

**55
років**

ФАКУЛЬТЕТ
УПРАВЛІННЯ
ТА БІЗНЕСУ

**Харківський національний
автомобільно-дорожній
університет**

Кафедра економіки і підприємництва

Сертифікат

засвідчує, що

Томашук Інна
брав (брала) участь у

Науковій Інтернет-конференції з проблем вищої освіти і науки
"Науково-методологічні аспекти підвищення якості підготовки фахівців в умовах
діджиталізації та інтеграції в міжнародний освітній простір"

10 червня 2022 року
м. Харків

Проректор з наукової роботи ХНАДУ,
професор

Ілля ДМИТРІЄВ

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ХНАДУ)
(кафедра економіки і підприємництва)
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ
(кафедра менеджменту та публічного адміністрування)
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
(кафедра управління та адміністрування)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
(кафедра підприємництва та бізнесу)
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку)

ПРОГРАМА

Наукової Інтернет-конференції
з проблем вищої освіти і науки

**«НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ
ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ В МІЖНАРОДНИЙ
ОСВІТНІЙ ПРОСТІР»**

10 червня 2022 р.

<https://dl2022.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=3122>

Харків
2022

ОРГКОМІТЕТ:

Голова:

Богомолов В.О. – ректор ХНАДУ, д.т.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Заступники Голови:

Батракова А.Г. – проректор з науково-педагогічної роботи ХНАДУ, д.т.н., професор;

Шевченко І.Ю. – декан факультету управління та бізнесу ХНАДУ, д.е.н., доцент;

Дмитрієва О.І. – завідувач кафедри економіки і підприємництва ХНАДУ, д.е.н., доцент.

Члени оргкомітету:

Ковальова Т.В. – завідувач кафедри обліку і оподаткування ХНАДУ, к.е.н., доцент;

Криворучко О.М. – завідувач кафедри менеджменту ХНАДУ, д.е.н., професор;

Аванесова Н.Е. – завідувач кафедри менеджменту та публічного адміністрування Харківського національного університету будівництва та архітектури, д.е.н., професор;

Третяк В.П. – завідувач кафедри управління та адміністрування ННІ «Каразінська школа бізнесу» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, д.е.н., професор;

Щербак В.Г. – професор кафедри підприємництва та бізнесу Київського національного університету технологій та дизайну, д.е.н., професор;

Зінченко О.А. – завідувач кафедри фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку Криворізького національного університету, д.е.н., професор.

Відповідальний секретар:

Нестеренко В.Ю. – доцент кафедри економіки і підприємництва ХНАДУ, к.е.н., доцент.

Деділова Т.В. Харківський національний автомобільно-дорожній університет.
АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ЕКОНОМІКА» ЗА СПРЯМОВАНІСТЮ ХНАДУ

Дмитрієва О.І. Харківський національний автомобільно-дорожній університет.
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА УПРАВЛІННЯ СТАРТАП ПРОЄКТАМИ» В РАМКАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Іжевський П.Г. Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова.
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

Маліков В.В. Харківський національний автомобільно-дорожній університет.
ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК (ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ)»

Нифталиев Н. Ф. Мингечевирский государственный университет.
ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ К ОБУЧЕНИЮ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ С УЧЕТОМ МЕЖДУНАРОДНОГО ОПЫТА

Непран А. В. Харківський національний автомобільно-дорожній університет.
РОЛЬ СТАТИСТИКИ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

Нестеренко В.Ю., Болотова Т.М. Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ.
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА В 2021/2022 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Томашук І. В. Вінницький національний аграрний університет.
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Əliyeva Təranə Əsman qızı. Mingəçevir Dövlət Universiteti.
SAHİBKARLIQ ÜZRƏ MÜTƏXƏSSİSLƏRİN HAZIRLANMASINDA INNOVATIV METODLARDAN İSTİFADƏNİN ZƏRURİLİYİ

Xəyalə Xəlilova Qəmbər qızı. Mingəçevir Dövlət Universiteti.
AQRAR SEKTORDA KOOPERASIYA MÜNASİBƏLƏRİNİN SOSIAL-İQİSADI SƏMƏRƏLİLİYİ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Томашук І. В.

доктор філософії з економіки, старший викладач кафедри економіки та
підприємницької діяльності

Вінницький національний аграрний університет

Tomashuk.inna@ukr.net

Загальні інтеграційні процеси, передусім прагнення України до вступу до ЄС, соціально-економічні умови, розвиток ринкових відносин, вимагають підготовки нового типу спеціаліста з економіки, здатного належним чином представляти країну на міжнародному рівні та захищати її інтереси в межах міжнародного співробітництва [1]. Тому модель сучасного економіста вимагає від вищої освіти для пошуку нових підходів до його підготовки.

Підготовка майбутнього економіста здійснюється відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики (далі ОКХ), де мета вищої економічної освіти та професійна підготовка відображаються у формі системи вмінь розв'язувати певні завдання діяльності [1]. ОКХ віддзеркалює соціальне замовлення на фахівця, що розробляється у сферах праці та професійної підготовки з урахуванням аналізу професійної діяльності.

Сучасний ринок праці характеризується мобільністю, гнучкістю, динамікою та інноваційними змінами. Під впливом цього змінюються і вимоги роботодавців. Нині до професійної підготовки молодих економістів роботодавці висувають чіткі вимоги (табл. 1).

Для сучасного світу характерні процеси глобалізації та інтернаціоналізації економіки, відкриття кордонів, поява нових ринків, зростання трудової міграції. Нова парадигма розвитку людини в постіндустріальному суспільстві визначає переорієнтацію суспільства з накопичення матеріальних благ на розвиток

людського потенціалу у вигляді знань, інтелектуальних здібностей і практичних навичок.

Таблиця 1

Вимоги роботодавців до професійної підготовки молодих економістів

№	Вимоги
1	▲ Високий професіоналізм і навички роботи з великим обсягом інформації;
2	▲ Висока стресостійкість, готовність до ефективної поведінки в кризових ситуаціях;
3	▲ Готовність до неперервної самоосвіти й самовдосконалення, підвищення професіоналізму;
4	▲ Уміння й навички ділового спілкування, вміння працювати в команді, дотримання корпоративної етики;
5	▲ Уміння приймати виважені і відповідальні рішення, у тому числі – в нестандартних ситуаціях;
6	▲ Навички виконавської дисципліни;
7	▲ Здатність до аналітичного і критичного мислення;
8	▲ Здатність до самостійності та самоуправління діяльністю;
9	▲ Підвищення компетентності фахівця;
10	▲ Підготовка фахівця таким чином, щоб на базі отриманої освіти він мав можливість у разі необхідності оволодіти новою спеціалізацією або навіть новою спеціальністю;
11	▲ Глибока теоретичну підготовка;
12	▲ Комунікбельність;
13	▲ Здатність до швидкого «реагування»;
14	▲ Здатність мислити на перспективу;
15	▲ Організованість;
16	▲ Трудова дисциплінованість.

Джерело: [1]

У багатьох документах міжнародних організацій (Європейського Союзу (ЄС), Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Ради Європи (РЄ), Світового банку (СБ), Міжнародної організації праці (МОП), Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), діяльність яких впливає на формування сучасних уявлень про цивілізаційний прогрес, людський капітал визнається вирішальним чинником економічного зростання країн, підвищення їх конкурентоспроможності на світовому ринку [2].

У зв'язку з цим більшість держав визнають ключову роль освіти у підвищенні економічного та соціального добробуту суспільства.

В умовах ринкової економіки вища економічна освіта має особливе значення. Оскільки модернізація економічних відносин, утвердження ринкових

принципів господарювання є основою всіх суспільних і соціальних перетворень, особливої актуальності набуває підготовка фахівців нової формації для сектору економіки (рис. 1) [2].

Економічна освіта – це вироблення у студентів чіткої уяви про наукові закономірності розвитку економіки, особливості ринкових відносин, цілеспрямоване, систематичне формування у майбутніх фахівців економічних знань, високої організованості та творчої ініціативи, їхня підготовка до високопрофесійної праці, вмілого дбайливого ставлення до природи, вироблення звички практично використовувати економічні знання в реальному житті.

Рис. 1. Визначення економічної освіти в сучасних реаліях

Джерело: [5, с. 92].

В економічному розвитку держави важливу роль відіграють фахівці економіки, оскільки від рівня їх професійної компетентності залежить успіх фінансово-господарської діяльності всієї країни та окремих підприємств [2].

Сучасні економісти повинні ефективно працювати як у своїй країні, так і в міжнародному глобальному просторі, володіючи знаннями, навичками та вміннями, характерними для цієї професії, та максимально розвивати сучасний ринок праці.

Враховуючи, що якість сучасної економічної освіти повністю залежить від поєднання вищої освіти, сучасних досліджень та інновацій, наведемо основні вектори якості освіти: якість управління ресурсами (фінансовими, інформаційними, матеріально-технічними, кадровими), якість навчального процесу, автоматизовані системи контролю, якість результатів навчального процесу (задоволення вимог споживачів, контроль знань і навичок) [3].

Виходячи з вищесказаного, варто наголосити, що розвиток освіти має випереджати економічний, оскільки освітні послуги є специфічними для інших нематеріальних послуг, а наслідки споживання цих послуг хороші не лише для окремої людини, а й для економіки та суспільства в цілому.

Можна виділити такі ключові особливості навчання з точки зору підвищення значущості ресурсів знань, які мають деякі особливості (табл. 2).

Ключові особливості підготовки фахівців економічного напрямку

<i>№</i>	<i>Опис особливостей</i>
1	▲ Технологізацію освіти (підвищення рівня інформаційного забезпечення фахівців на основі використання сучасних інформаційних систем та технологій);
2	▲ Адаптивну систему навчання на основі інформатизації навчального процесу, яка передбачає зміну структури навчального процесу і забезпечує принципово новий рівень отримання наукових знань, що зумовлює інтеграцію інформаційної та науково-дослідної діяльності;
3	▲ Якість освіти як складної багатоаспектної системи оцінювання підготовки фахівців.

Джерело: [3]

Відповідно до первинних посад, які може обіймати економіст, він повинен бути підготовлений до виконання таких функцій:

– *аналітичної*, завдяки вмінню розв’язувати такі завдання, як комплексний економічний аналіз діяльності підприємства та його підрозділів, аналіз ресурсів, процесів і результатів діяльності підприємства, діагностика конкурентного середовища підприємства тощо;

– *планувальної* (підготовка даних та розроблення окремих розділів планів виробничо-господарської діяльності (бізнес-планів) підприємства, техніко-економічне обґрунтування освоєння нових видів продукції, нової техніки, прогресивної технології, механізації та автоматизації виробничих процесів, розроблення техніко-економічних нормативів та планово-розрахункових цін тощо);

– *організаційно-методичної* (організація впровадження й удосконалення внутрішньогосподарського розрахунку на підприємстві, підготовка методичних матеріалів щодо організації планування на підприємстві та інші завдання);

– *контрольної* (контроль за правильністю розрахунків економічної ефективності впровадження нової техніки і технології, наукової організації праці, раціоналізаторських пропозицій і винаходів, здійснюваних у підрозділах підприємства, за процесом виконання планових завдань по підприємству загалом і його підрозділах, а також за результатами їх виробничо-господарської діяльності);

– *обліково-статистичної* (підготовка періодичної статистичної звітності, облік виконання планів виробництва);

– *інформаційної* (забезпечення власних інформаційних потреб, підготовка інформації на запит керівництва) [1].

Для системного формування світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, загальнокультурної підготовки здобувачів вищої освіти, відповідно до Закону України «Про вищу освіту», а також зважаючи на численні звернення освітянської громадськості, МОН України рекомендує при розробці навчальних планів, робочих навчальних планів створювати умови для вивчення англійської мови як мови міжнародного академічного спілкування задля досягнення випускниками ЗВО рівня B2 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

Підготовка майбутніх фахівців економічного профілю з вільним володінням іноземною мовою є першочерговим пріоритетом. В умовах зростання швидкості, кількості, різноспрямованості та полілінгвізму інформаційних потоків, а також збільшення різноманіття та міри проникнення у життя електронних носіїв, здатність до швидкого і правильного сприйняття та інтерпретації іншомовного змістового контенту і є фундаментальним чинником прийняття правильних управлінських рішень.

Сучасна епоха – це час інтенсивного формування, накопичення, поширення та використання освітніх ресурсів. Саме тому освіта є найціннішим національним ресурсом, який визначає конкурентоспроможність будь-якої країни в довгостроковій перспективі [4]. Виходячи з цього, створення та розвиток цього ресурсу є основним стратегічним завданням країни.

У цьому контексті підготовка фахівців з вищою освітою потребує державної підтримки, яка має бути орієнтована насамперед на пріоритетні стратегічно важливі для розвитку економіки чи суспільства напрями підготовки [4]. Державна підтримка має здійснюватися у формі фінансової допомоги (зокрема, державне замовлення на підготовку спеціалістів і магістрів; надання

пільг окремим групам населення для навчання у вищих навчальних закладах; фінансування наукової тематики тощо).

Дуальна освіта сьогодні стає особливо актуальною. Міністерство освіти і науки України пропонує розглядати дуальну освіту як одну з форм підготовки майбутніх фахівців. Це забезпечить зв'язок теоретичної та практичної підготовки, освіти та сучасного підприємства з урахуванням вимог роботодавців.

За допомогою теоретичних досліджень з підготовки фахівців економіки визначено інноваційні напрями та тенденції професійно-технічної освіти:

- соціально-економічна ситуація в країні, академічна мобільність та тенденція до єдиного освітнього простору породили потребу переглянути підготовку фахівців з точки зору якості освіти;

- розширення професійної діяльності та вихід на міжнародний ринок праці актуалізує проблему формування міжкультурних, міжгалузевих знань, умінь, навичок, необхідних для професійної адаптації в різних соціально-економічних умовах та професійних колективах;

- ключові та освітні компетентності стали складовою нових освітніх концепцій, що визначають компетентнісний підхід у професійній освіті та систему педагогічних, психологічних, філософських та соціологічних знань у структурі професійної підготовки;

- реалізація компетентнісного підходу та формування ключових компетенцій спеціалістів потребують нового змісту професійної освіти, орієнтованого на розвиток особистості, можливості самореалізації та самоорганізації;

- особистісно орієнтоване професійне навчання пропонує впровадження нових технологій, педагогічних конструкцій, що забезпечують спрямованість на розвиток особистості, цілеспрямованість та актуальність змісту професійної освіти стосовно особливостей майбутньої професії, використання суб'єктивних уявлень та досвіду учнів, інтерактивний процес дій, чітко сплановані очікувані результати навчання, соціально-професійна адаптивність та захищеність фахівців [6, с. 28].

Отже, головними чинниками професійної підготовки фахівців економічної галузі, які впливають на становлення їх особистості є концептуальні зміни у змісті, формах та методах професійної підготовки, застосування різноманітних технологій навчання, доповнення його новими сучасними елементами.

Література:

1. Рудніцька К. В. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю у вищих навчальних закладах. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. соціальна робота»*. 2017. Випуск 2 (41). С. 222-225.
2. Загородня А. А. Професійна підготовка фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польщі та України: Монографія. К.: ВП «Едельвейс», 2018. 392 с.
3. Стеблюк Н. Ф. Підготовка фахівців з вищою освітою в умовах підвищення значущості знаннєвого ресурсу. *Ефективна економіка*. 2010. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=344>
4. Бріт О. В. Вимоги сучасного ринку праці до фахівців з вищою освітою. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 6. С. 39-42.
5. Набока О. Г. Професійно-орієнтовані технології навчання у фаховій підготовці майбутніх економістів: теорія і методика застосування: *монографія*. Слов'янськ. 2012. 303 с.
6. Бичок А. В. Особливості підготовки фахівця економічного профілю в німецькомовних країнах. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2016. Вип. 2 (39). С. 27-29.